

2024-01-15

Kontakt: c/o
Charlotte Wigermo
Finlandsgatan 7
291 31 Kristianstad

Sydvatten
Anders Sandell
Hyllie Stationstorg 2
215 32 MALMÖ

Remissvar avseende Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken för dammsäkerhetshöjande åtgärder vid Vombsjöns regleringsdamm

Lunds Botaniska Förening (LBF) har tagit del av remissförslaget angående ansökan om tillstånd för åtgärder vid Vombsjöns regleringsdamm. Föreningen konstaterar att såväl Vombsjön som Kävlingeån hyser höga botaniska värden, vilka påverkas av regleringen av sjön. Detta gäller även övriga naturvärden, såsom fågel och fisk. Det är viktigt att planerade arbeten utförs på sådant vis att dessa naturvärden inte tar skada.

Längs Vombsjöns stränder finns en värdefull flora, med kortlivade arter anpassade för att gro på tillfälligt blottade sjöstränder. Detta kräver att sjöns vattenstånd är lågt under sensommar och tidig höst, vilket i viss mån motverkas av befintligt dämme. Särskilt betydelsefull är förekomsten av dvärgag, som troddes vara utdöd i Sverige sedan 1950 tills den återfanns vid Vombsjön i samband med det extremt låga vattenståndet 2013. Dvärgag är alltså mycket sällsynt och klassad som akut hotad på den nationella svenska rödlistan. Det är därför anmärkningsvärt att samrådsunderlaget överhuvudtaget inte nämner dvärgag (trots att författaren bemödat sig att påpeka att 228 olika arter av fåglar rapporterats från sjön). Förvaltningen av Vombsjön som vattentäkt behöver ta dvärgagens fortlevnad i beaktande, vilket innebär att en period med lågvatten under sensommaren är positivt. I en artikel om dvärgagens sentida förekomst vid Vombsjön konstaterar Håkan Wittzell (2022)¹ att förutsättningarna för arten är bäst de år då vattenståndet den 1 augusti ligger under 20 m.ö.h. Sådana förhållanden gynnar även andra konkurrenssvaga arter med liknande ekologi.

I Kävlingeån är det å andra sidan viktigt att tillflödet under sommaren upprätthålls för att inte förekommande vattenväxtlighet ska missgynnas. Exempelvis finns åtskilliga arter av nateväxter i ån. Det bör också undvikas att plötsliga stötar av vatten släpps ut i ån, vilket riskerar att ge kraftigare erosion och skada strandvegetationen.

De aktuella arbetena med åtgärder vid dämmet kommer att pågå under en relativt kort period, och den långsiktiga effekten på naturvärdena är sannolikt begränsad. Likväl är det av vikt att sommarens flöden i Kävlingeån inte blir mycket låga under arbetsperioden. Det är även viktigt vad som sker därefter, under vattentäktens ordinarie drift. Vattenståndet i Vombsjön behöver tillåtas bli lågt på sensommaren och ett jämnt flöde i Kävlingeån upprätthållas, på ett sätt som på bästa möjliga vis efterliknar naturliga flöden i ett oreglerat vatten. Ifall dämmets ombyggnation innebär att regleringen av Vombsjön kommer kunna styras i motsatt riktning är det negativt för naturvärdena både i sjön och nedströms i ån.

Veberöd den 15 januari 2024
Lunds Botaniska Förening
Staffan Nilsson

1) Wittzell, H. 2022. *Dvärgag vid Vombsjön 2013-2021, samt ett nyfynd vid Sövdesjön*. Botaniska Notiser 155(4): 1-8.